

Kangasala

OKSALLA YLIMMÄLLÄ

Kestävä ja turvallinen liikkuminen

Seurantaraportti vuodesta 2023

Kangasalan kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelma

Oikeus liikkua omin voimin

Kangasalan kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelma
2021

- Kaupunginhallitus hyväksyi kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelman Oikeus liikkua omin voimin 21.2.2022.
- Ohjelmassa on kolme tavoiteteemaa, jonka alla 18 tarkempaa tavoitetta.
- Jokaiselle tavoitteelle on määritelty tarkempia toimenpiteitä, joilla tavoitetta toteutetaan.
- Kaupungin kestävän liikkumisen työryhmä raportoi vuosittain toimenpiteiden toteutumista kaupunginhallitukselle.
- Kestävän liikkumisen työryhmään kuuluvat:
 - kehitysjohtaja Juuso Heinisuo puheenjohtaja,
 - hyvinvointikoordinaattori Marjut Markkinen,
 - liikennesuunnittelija Tuomas Kähkönen,
 - rakennuspäällikkö Merja Saarilahti,
 - liikenneinsinööri Jutta-Leea Ylönen sihteerinä,
 - kaupunginarkkitehti Anna-Leena Lehtiniemi,
 - suunnitteluarkkitehti Jenni Joensuu-Partanen,
 - liikunnan palvelukoordinaattori Jarno Schutskoff,
 - apulaisrehtori Jarkko Liuha,
 - tuntiopettaja Pauli Pylvänäinen,
 - varhaiskasvatusyksikön johtaja Hanna Kaskelma
 - nuoriso-ohjaaja Marjaana Rosenqvist

Ohjelman teemat ja tavoitteet

Oikeus liikkua omin voimin
Kangasalan kävelyn ja pyöräilyn edistämisohjelma
2021

1

Liikkumisympäristö houkuttelee arjen matkoilla kävelyn ja pyöräilyyn

- Monipuoliset, viihtyisät ja turvalliset kävelyreitit kutsuvat jokaista kävelemään ja viettämään aikaa.
- Esteettömyys on huomioitu arkipäivän liikkumisessa.
- Pyöräilyreitit keskusten ja palvelukohteiden välillä ovat nopeita ja sujuvia mahdollistaen arkiliikkumisen.
- Kävely- ja pyöräilyreitit houkuttelevat liikkumaan ympäri vuoden.
- Palvelukohteet ovat saavutettavissa kävellen ja pyöräillen.
- Jalan ja pyörällä liityntä solmupysäkeille on turvallista ja sujuvaa ympäri vuoden.

2

Kävelyn ja pyöräiliikenteen hyödyt on tiedostettu laajasti ja niistä viestitään aktiivisesti

- Kestävän liikkumisen työryhmän toiminta on poikkihallinnosta ja tavoittaa kaikki käyttäjäryhmät.
- Kestävän liikkumisen edistäminen on kaikkien asia, johon on varattu riittävästi resursseja.
- Kävelyn ja pyöräiliikenteen edistämiseksi tehdään suunnitelmallista, pitkäjänteistä ja näkyvää viestintää kaikille kohderyhmille.
- Edistämistyön vaikutuksia seurataan systemaattisesti.
- Työryhmä tiedostaa seurantamittarit, ja seurantatieto on kaupunkilaisten saatavilla.

3

Kaupunkirakenne tukee kestäväää ja vähäpäästöistä elämäntapaa

- Kaupunkisuunnittelu perustuu riittävään vuoropuheluun.
- Jalankulun ja pyöräiliikenteen linjaukset on yhdessä sovittu ja ne ohjaavat toimintaa.
- Pyörämatkailua edistetään tavoitteellisesti.
- Vapaa-ajan reitit muodostavat selkeän kokonaisuuden Kangasalla ja Tampereen seudulla.
- Reittejä käytetään hyvässä yhteisymmärryksessä eri liikkujaryhmien kesken.
- Palvelut ovat saavutettavissa jalan ja pyörällä.
- Pyöräpysäköintimahdollisuudet ovat laadukkaat, ne on sijoitettu oikein ja pysäköintipaikkoja on riittävä määrä.

1

Yhteenveto - Liikkumisympäristö houkuttelee arjen matkoilla kävelyyn ja pyöräilyyn

- Monipuoliset, viihtyisät ja turvalliset kävelyreitit kutsuvat jokaista kävelemään ja viettämään aikaa
 - Kaavoituksessa oli runsaasti yleis- ja asemakaavoja vireillä viime vuonna, joissa varmistetaan kattavat kävely-yhteydet. Keskustassa valmistui Tampereentien alikulun 1. vaihe.
- Esteettömyys on huomioitu arkipäivän liikkumisessa
 - Torin yleissuunnitelman toimenpiteissä ja toiminnallisuuden periaatteissa huomioitiin esteettömyys.
- Pyöräilyreitit keskusten ja palvelukohteiden välillä ovat nopeita ja sujuvia mahdollistaen arkiliikkumisen
 - Infran hankkeissa on noudatettu vuonna 2022 hyväksytyjä kaupungin pyöräliikenteen suunnitteluperiaatteita.
- Kävely- ja pyöräilyreitit houkuttelevat liikkumaan ympäri vuoden
 - Tampereen kaupunkiseudulla pilotoidaan reittikohtaista pyöräteiden kunnossapitoa. Kangasala seuraa pilotin onnistumista ja kokemuksia.
- Tärkeimmät palvelukohteet ovat saavutettavissa kävellen ja pyöräillen
 - Laadittiin seudullinen kestävän ja turvallisen liikkumisen suunnitelma, joka kattaa liikenneympäristön parantamisen toimenpiteet ja KVT-toimet.
- Jalan ja pyörällä liityntä solmupysäkeille on turvallista ja sujuvaa ympäri vuoden
 - Valmisteilla olevissa kaavoissa huomioidaan palveluiden saavutettavuus.

Yhteenveto - Kävelyn ja pyöräliikenteen hyödyt on tiedostettu laajasti ja niistä viestitään aktiivisesti

- Kestävän liikkumisen työryhmän toiminta on poikkihallinnosta ja tavoittaa kaikki käyttäjäryhmät
 - Tampereen seudulla käynnistyi loppuvuodesta 2022 kestävä ja turvallisen liikkumisen suunnitelma, joka on kuntien ja ELY-keskuksen yhteinen näkemys kestävä ja turvallisen liikkumisen edistämisestä.
- Kestävän liikkumisen edistäminen on asia, johon on jokaiselle varattu riittävästi resursseja
 - Kestävä liikkuminen lisättiin osaksi kaupungin hyvinvointityötä. Kaupungilla oli korvamerkitty raha kävelyn ja pyöräilyn edistämiseksi (infrapuoli) sekä liikenneturvallisuuden parantamiseksi.
- Kävelyn ja pyöräliikenteen edistämiseksi tehdään suunnitelmallista, pitkäjänteistä ja näkyvää viestintää kaikille kohderyhmille
 - Aihe esillä vuosittaisessa toiminnassa (kulttuuri- ja hyvinvointitori, valtakunnallinen liikenneturvallisuusviikko, Euroopan liikkujan viikko).
- Edistämistyön vaikutuksia seurataan systemaattisesti
 - Jalankulkua ja pyöräilyä edistäviin investointeihin kului kaupungin rahaa 1,9 miljoonaa euroa eli 56 euroa asukasta kohti.
- Työryhmä tiedostaa seurantamittarit ja seurantatieto on kaikkien kaupunkilaisten saatavilla
 - Edistämishjelmasta laaditaan vuosittain seurantaraportti ja seurannasta raportoidaan elinympäristölautakunnalle ja kaupunginhallitukselle.

Yhteenveto - Kaupunkirakenne tukee kestäväää ja vähäpäästöistä elämäntapaa

- Kaupunkisuunnittelu perustuu riittävään vuoropuheluun
 - Keskeisissä kaavahankkeissa on suunnittelun edetessä tehty yhteissuunnittelua kaavoituksen sekä liikenne- ja infrasuunnittelun kesken.
- Jalankulun ja pyöräliikenteen linjaukset on yhdessä sovittu ja ne ohjaavat toimintaa
 - Pyöräliikenteen tavoiteverkko ja suunnitteluperiaatteet (tyyppiratkaisut pää- ja aluereiteille) on sovittu ja hyväksytty osana edistämishjelmaa.
- Pyörämatkailua edistetään tavoitteellisesti
 - Kaupunki osallistui Valkeakosken ja Akaan koolle kutsumaan pyöräilyn yhteistyöfoorumiin.
- Vapaa-ajan reitit muodostavat selkeän kokonaisuuden Kangasalla ja Tampereen seudulla
 - Kaupunki toi vahvasti esille pyörämatkailun kehittämistoimet Vt 12 Tampere – Lahti kehittämisselvitykseen (erityisesti Kaivannon kohta).
- Reittejä käytetään hyvässä yhteisymmärryksessä eri liikkujaryhmien kesken
 - Kirkkoharjun maastopyöräreitin opasteet uusittiin.
- Palvelut ovat saavutettavissa jalan ja pyörällä
 - Kouluhankkeiden suunnittelussa huomioitiin liikkuminen ja liikennejärjestelyt aiempaa paremmin. Palveluverkon kehittämissuunnitelman päivitys käynnistyi.
- Pyöräpysäköintimahdollisuudet ovat laadukkaat, ne on sijoitettu oikein ja pysäköintipaikkoja on riittävä määrä
 - Kaupungin kiinteistöjen pyöräpysäköinti käytiin läpi.

Tavoite	Toimenpiteet	Vuosi 2023
<p>Monipuoliset, viihtyisät ja turvalliset kävelyreitit kutsuvat jokaista kävelemään ja viettämään aikaa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Laaditaan suunnitelma erityyppisistä kävelyreiteistä. Hyödynnetään tietolähteenä yleiskaavaa: mille alueille ja vyöhykkeille ohjataan kehittämistä. • Tunnistetaan kävelyreittien lähtötilanne selvityksellä tai kyselyllä. Tunnistetaan alueet, joissa on puutteita ja joissa asiat hyvin. • Parannetaan kävelyreittien ja -ympäristön viihtyisyyttä sekä turvallisuutta. Luodaan erityyppisiä kävelyreittejä. • Toteutetaan kävely-ympäristöä määrätietoisesti ja johdonmukaisesti. • Tiivistetään yhteistyötä kuntaorganisaatiossa kehittämishankkeissa. 	<ul style="list-style-type: none"> • Yleiskaavojen pohjalta ei ole laadittu erillistä suunnitelmaa, myöskään kävelyalueista ei ole tehty erillistä selvitystä tai kyselyä. • Lähiympäristön houkuttelevuuden ja arkiliikkumisen edistämiseksi on toteutettu Kaarinanpolun pitkospuiden uusimista, Kirkkojärven luontopolun pitkospuiden peruskorjaus ja liikuntareitin valaistus välillä Vatialan alikulku- sähköasema. • Tampereentien alikulun 1. vaihe toteutui. • Kaavoituksessa oli runsaasti yleis- ja asemakaavoja vireillä viime vuonna. Asemakaavoissa ja rakennusluvissa varmistettiin mm. pyöräpysäköinti, jotta pysäköinti- ja säilytystilat erityisesti tonteilla toteutuvat. Keskustassa tuli voimaan merkittävä Ellintien asemakaava nro 820, jossa määriteltiin mm. uusi kävely- ja pyöräreitti. Kaupungintalon viereinen Kunnantien asemakaava 843 eteni kumppanivalinnan myötä. Pikkolassa on käynnissä Rekiälän asemakaava nro 863 Pikkolan koulukampuksen vieressä. Lisäksi etenivät Suntainmäen asemakaava 885 ja Lamminrahkan pohjoisosan asemakaava 881, joihin on suunniteltu uusia asuinalueita sekä kävelyn ja pyöräilyn verkostoa. • Kuhmalahdella voimaan tulivat Kuhmalahden kirkonkylän osayleiskaava 33 sekä Pohjan kylän osayleiskaava 34. Kaavoissa osoitettiin keskeiset kävely- ja pyöräily-yhteydet kyläkeskuksiin ja palveluihin
<p>Esteettömyys on huomioitu arkipäivän liikkumisessa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Määritellään esteettömät alueet ja reitit kaupungin tasolla. • Tunnistetaan esteettömyyden edistämisen tarpeet ja tavoitteet. • Määritellään yhteistyötapa esteettömyyden edistämiseen mm. sidosryhmien yhteistyöstä. • Säilytetään johdonmukaisuus toteutuksessa: Esteettömyys tarkastellaan aina pienissäkin hankkeissa. 	<ul style="list-style-type: none"> • Esteettömiä reittejä tai alueita ei ole kaupungin tasolla määritelty, myöskään esteettömyyden edistämisen tarpeita tai tavoitteita ei ole määritelty. • Torin yleissuunnitelman toimenpiteissä ja toiminnallisuuden periaatteissa huomioitiin esteettömyys. Alueen tarkemmassa suunnittelussa on tarpeen tehdä erikseen esteettömyystarkastelu.

Tavoite	Toimenpiteet	Vuosi 2023
<p>Pyöräilyreitit keskusten ja palvelukohteiden välillä ovat nopeita ja sujuvia mahdollistaen arkiliikkumisen</p>	<ul style="list-style-type: none">• Kehitetään nopeita ja sujuvia pyöräilyreittejä keskusten välillä.• Hyväksytään pyöräiliikenteen suunnitteluperiaatteet ja otetaan ne käyttöön.• Parannetaan pääreitistön tunnistettuja laatutasopuutteita ja poistetaan epäjatkuvuuskohtia vähitellen resurssit huomioiden. Hyödynnetään valtionavustuksia.• Selvitetään pyöräiliikenteen opastustarpeet.	<ul style="list-style-type: none">• Infran hankkeissa on noudatettu vuonna 2022 hyväksytyjä kaupungin pyöräiliikenteen suunnitteluperiaatteita pää- ja aluereiteillä.• Tampereen kaupunkiseudulla on laadittu pyöräilyn pääverkon inventointi- ja kehittämistyö.• Yhdessä Pirkanmaan ELY-keskuksen kanssa on laadittu maantien 339 Kangasalantien pyöräilyn pääreitit esiselvitys.• Lemetyn alueen katujen rakentamisurakka käynnistyi. Hankkeessa toteutetaan uutta pyöräilyn pääreittiä välillä Holvastintie – Lamminrahka.• Finnentielle toteutettiin uutta pyöräilyn pääreittiä välillä Rekiäläntie – Tarpilantie.
<p>Kävely- ja pyöräilyreitit houkuttelevat liikkumaan ympäri vuoden</p>	<ul style="list-style-type: none">• Kehitetään kävely- ja pyöräilyreittien kunnossapitoa kokeilemalla uusia toimintatapoja ja menetelmiä.• Kartoitetaan mahdollisuudet reittikohtaiseen (myös joukkoliikenteen solmupysäkkien reitit) kunnossapitoon.• Kehitetään käyttäjäpalautteen keruumenetelmiä kuten Oulun agentit.	<ul style="list-style-type: none">• Vuonna 2023 ei kaupungin kunnossapitourakoissa ei tehty erikseen pyöräliikennettä tai kävelyä edistäviä toimenpiteitä.• Tampereen kaupunkiseudulla on tavoitteena pilotoida reittikohtaista pyöräiteiden kunnossapitoa. Kangasala seuraa pilotin onnistumista ja kokemuksia.

Tavoite	Toimenpiteet	Vuosi 2023
<p>Tärkeimmät palvelukohteet ovat saavutettavissa kävellen ja pyöräillen</p>	<ul style="list-style-type: none">• Parannetaan palvelukohteiden kävelyn ja pyöräilyn olosuhteita esimerkiksi pyöräpysäköinnin osalta.• Toteutetaan tärkeimpien pyöräilyreittien varteen taukopaikkoja.• Tutkitaan reittipuutteet viiden kilometrin säteellä kouluista ja liikuntapaikoista, ja priorisoidaan niiden kehittämistä.	<ul style="list-style-type: none">• Kangasala on mukana Tampereen seudun yhteisessä Canemure-hankkeessa, jossa kehitetään kestäviä matkaketjuja ja liityntää joukkoliikenteeseen. Tampereen seudun hankkeen vetovastuu on Tampereen kaupungilla ja hanketta rahoittaa EU:n Life-ohjelma. Viime vuonna Kangasalla ei toteutettu erikseen toimenpiteitä.• Kaupungin kiinteistöjen pyöräpysäköinnin parantamiseksi laadittiin selvitys ja toimenpide-esitykset kiinteistöjen pyöräpysäköinnin parantamiseksi, selvitys valmistuu vuoden 2024 puolella.• Vuonna 2023 laadittiin yhteistyössä Tampereen kaupunkiseudun muiden kuntien ja ELY-keskuksen kanssa seudullinen kestävä ja turvallisen liikkumisen suunnitelma, jossa kartoitettiin pieniä liikenneturvallisuutta parantavia toimenpiteitä sekä tiedotukseen, viestintään ja kasvatukseen liittyviä toimia. Toimenpiteissä painotettiin mm. koulureittejä.
<p>Jalan ja pyörällä liityntä solmupysäkeille on turvallista ja sujuvaa ympäri vuoden</p>	<ul style="list-style-type: none">• Tunnistetaan merkittävät solmukohtat ja niiden laatutasopuutteet. Hyödynnetään nauhataajaman ulkopuolelle laadittua liityntäpyöräpysäköintisuunnitelmaa.• Parannetaan solmukohtia sekä niille johtavien kävely- ja pyöräily-yhteyksien olosuhteita.• Kehitetään liityntäpaikkojen/-pysäkkien ja niille tulevien reittien talvikunnossapitoa• Sijoitetaan toimintoja liikenteen solmukohtiin (kaavoitus).	<ul style="list-style-type: none">• Vuonna 2021 kaupunki laati suunnitelman solmupysäkkien pyöräliityntän edistämiseksi. Toimenpiteet on nostettu kaupungin kestävä ja turvallisen liikkumisen suunnitelman toimenpideohjelmaan.• Lamminrahkan kaavoituksessa (pohjoisosan asemakaava 881) on osoitettu uusi lähipalvelujen alue Kuurankadulle Mossin puistokadun ja raitiotiepysäkkivarauksen välittömään läheisyyteen.

Tavoite	Toimenpiteet	Vuosi 2023
<p>Kestävän liikkumisen työryhmän toiminta on poikkihallinnosta ja tavoittaa kaikki käyttäjäryhmät</p>	<ul style="list-style-type: none"> Hyödynnetään ideoita muualta. Vahvistetaan työryhmän poikkihallinnollisuutta kutsumalla mukaan uusia tahoja kuten vanhus- ja vammaisneuvosto ja mahdollisesti kolmannen sektorin toimijoita. Tiivistetään yhteistyötä muiden työryhmien kanssa (kuten Lasten ja nuorten hyvinvointityöryhmä) ja vältetään päällekkäisiä työryhmiä. 	<ul style="list-style-type: none"> Tampereen seudulla käynnistyi loppuvuodesta 2022 kestävän ja turvallisen liikkumisen suunnitelma (kuntien ja ELY-keskuksen yhteinen näkemys kestävän ja turvallisen liikkumisen edistämisestä). Kangasalla kestävän liikkumisen työryhmä ohjasi vuoden kestävää suunnittelutyötä. Kestävän ja turvallisen liikkumisen suunnitelman tiimoilta järjestettiin työryhmälle kokouksia, työpajoja ja webinaareja.
<p>Kestävän liikkumisen edistäminen on asia, johon on jokaiselle varattu riittävästi resursseja</p>	<ul style="list-style-type: none"> Markkinoidaan edistämishjelmaa laajasti eri tahoille. Pehdytetään päättäjät kestävän liikkumisen edistämistyöhön. Varataan riittävästi resursseja, jotta hankkeiden toteuttaminen ei vie aikaa arkityöltä. Määritellään resurssit johtoryhmätasolla. Järjestetään koulutusta eri hallintokunnille edistämistyön tavoitteista sekä hallintokuntien roolista edistämistyön toteuttamisessa. Otetaan hyvinvointisuunnitelmaan tavoitteeksi arkikävelyn ja -pyöräilyn edistäminen. 	<ul style="list-style-type: none"> Kestävä liikkuminen on lisätty osaksi hyvinvointityötä. Hyvinvointityön rakenteet uudistetaan vuonna 2024. Kaupungilla on ollut korvamerkitty raha kävelyn ja pyöräilyn edistämiseksi (infrapuoli) sekä liikenneturvallisuuden parantamiseksi.
<p>Kävelyn ja pyöräliikenteen edistämiseksi tehdään suunnitelmallista, pitkäjänteistä ja näkyvää viestintää kaikille kohderyhmille</p>	<ul style="list-style-type: none"> Hyödynnetään ja kehitetään työryhmän viestintäsuunnitelmaa ja vuosikelloa sekä toteutetaan viestintää positiivisella otteella. Tiivistetään seudullista yhteistyötä esim. SeutuLiike -työryhmän kautta. Selvitetään uusien työryhmien tarve ja mahdollisuudet. 	<ul style="list-style-type: none"> Vuosittain järjestettävällä kulttuuri- ja hyvinvointitorilla oli mukana liikkumiseen kannustavia kaupungin toimintoja ja yhdistyksiä (liikuntapalvelut, kulttuuripalvelut, urheiluseurat). Koulut ovat itsenäisesti osallistuneet ja hyödyntäneet valtakunnallisen liikenneturvallisuusviikon aineistoja. Viikon järjestää Liikenneturva. Kaupunki osallistui perinteisesti Euroopan liikkujan viikolle syyskuussa. Viikon teemana oli energian säästö. Viikolla järjestettiin mm. Kulttuurikerros, jossa itsenäisesti kiertämällä pystyi tutustumaan Jalmari Finnen, Emil Kaupin ja Einar Ilmonin muistomerkkeihin. Liikkujan viikolla oli myös mahdollista löytää itselleen ulkona liikkumisen turvaksi heijastimia ulkoilu- ja kävely reittien portaisiin kiinnitettynä eri puolilla kaupunkia. Vatjalan koululla on hyödynnetty ”ilo liikkua omin jaloin” aineistoa. Vastaavaa materiaalia on laadittu myös Suoramman koululle.

Tavoite	Toimenpiteet	Vuosi 2023
<p>Edistämistyön vaikutuksia seurataan systemaattisesti</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pyöräliikenteen pääverkolta seurataan käyttäjämääriä. <ul style="list-style-type: none"> ◦ Laaditaan pyöräilyn ja kävelyn määrien laskentaohjelma. (Määritellään laskentaverkosto, laskentatavat ja laajennuskertoimet jne.) • Kerätään käyttäjäpalautetta. <ul style="list-style-type: none"> ◦ Määritetään käyttäjäpalautteen keräystapa esim. Oulun agentti-malli. ◦ Seurataan karttapalvelun kautta tulevan palautteen määriä. • Kävelyn ja pyöräilyn investoinnit kirjataan omaksi talousarvionmomentiksi, summa suhteutetaan asukaslukuun ja pidetään tasolla 25 €/ asukas/ vuosi. 	<ul style="list-style-type: none"> • Jalankulun ja pyöräilyn laskentoja on tehty vuosina 2015 – 2018 kesäkuun alkupuolella 16 mittauspisteessä. Vuodesta 2019 alkaen laskennat on tehty syksyllä. Vuonna 2023 laskentoja ei toteutettu kaupungin henkilöresursseista johtuen. • Yhteensä jalankulkua ja pyöräilyä edistäviin investointeihin kului kaupungin rahaa 1 888 700 euroa eli 56 € asukasta kohti. Kaupungin tavoite 25 €/ asukas toteutui. Suurin kustannus oli Tampereentien alikulku, jonka 1. vaihe toteutui vuonna 2023, mutta ympäröivistä hankkeista johtuen alikulku ei kuitenkaan ole vielä käytössä. Investointeja olivat: <ul style="list-style-type: none"> - Lemetyn alueen kadut/ Mannakorventie - Jalkakäytävä ja pyörätie välillä Mannakorventie – Länkitie - Tampereentien alikulku - Finnentie välillä Rekiäläntie – Tarpilantie (pyöräilyn pääreitti) - Ilkontien yhdistetty pyörätie ja jalkakäytävä (kadun perusparannushanke) • Lasketuissa investoinneissa ei ole huomioitu Lamminrahkan investointeja. Lamminrahkan infrastruktuuriin käytettiin vuonna 2023 kaikkiaan 1 050 054 €. Lamminrahkan kustannuksista ei pystytäkään erittelemään pelkästään jalankulkua ja pyöräilyä koskevia osuuksia.
<p>Työryhmä tiedostaa seurantamittarit ja seurantatieto on kaikkien kaupunkilaisten saatavilla</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Otetaan hyvinvointikertomukseen mukaan myös arkiliikkumisen mittareita. • Seurantatiedosta tehdään selkeämpää ja siitä viestitään laajasti. <ul style="list-style-type: none"> ◦ Raportoidaan suunnitelman toteutumisesta vuosittain kaupunginhallitukselle ja elinympäristölautakunnalle. ◦ Seurantamittarit käydään läpi kestävän liikkumisen työryhmässä vuosittain. ◦ Tehdään raportista visuaalinen tiivistelmä, jolle haetaan näkyvyyttä mediassa. • Arvioidaan kaikissa hankkeissa vaikutukset kävelyn ja pyöräilyyn. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kestävän liikkumisen osalta kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelman toteutumista seurataan vuosittain ja seurannasta raportoidaan elinympäristölautakunnalle ja kaupunginhallitukselle. Kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelma on liitetty osaksi kaupungin hyvinvointiohjelmama, vaikka sitä toteutetaankin erillisenä ohjelmama. Seurantareporttia hyödynnetään myös muiden ohjelmien raportoinnissa, kuten ilmastotyössä. • Jatkossa seurantaraporttia on tarkoitus laajentaa kattamaan myös kestävän ja turvallisen liikkumisen suunnitelman raportoinnin.

Tavoite	Toimenpiteet	Vuosi 2023
<p>Kaupunkisuunnittelu perustuu riittävään vuoropuheluun</p>	<ul style="list-style-type: none"> Käydään aktiivista vuoropuhelua kaavoituksen ja liikennesuunnittelun välillä. Tehdään tiiviisti yhteistyötä naapurikuntien kanssa, erityisesti Kangasalan ja Tampereen välisten yhteyksien osalta. Käydään vuoropuhelua sidosryhmien kanssa, jotta eri näkökohdat osataan ottaa aiempaa paremmin huomioon. Sidosryhmiä ovat esimerkiksi vanhus- ja vammaisneuvosto sekä pyöräilyn parissa toimivat yhdistykset. 	<ul style="list-style-type: none"> Keskeisissä kaavahankkeissa on suunnittelun edetessä tehty yhteissuunnittelua kaavoituksen sekä liikenne- ja infrasuunnittelun kesken. Jatkossa vuoropuheluun tarvittavista resursseista on keskusteltu. Vuoropuhelua Tampereen kanssa on käyty erityisesti Nurmi-Sorilan ja Ruutana-Tarastenjärvi-Asema osayleiskaavojen liikenneverkon tarpeiden yhteensovittamiseksi. Tampereen kaupunkiseudulla valmistui pyöräilyn pääverkon inventointi- ja kehittämistyö, jossa on käyty läpi seudun pääpyöräreitit läpi ja laadittu reittien osalta toimenpiteet laatutason parantamiseksi.
<p>Jalankulun ja pyöräliikenteen linjaukset on yhdessä sovittu ja ne ohjaavat toimintaa</p>	<ul style="list-style-type: none"> Pyöräliikenteen tavoiteverkko ja verkon suunnitteluperiaatteet on sovittu. Niitä ylläpidetään ja ne huomioidaan maankäytön suunnittelussa. Jalankulun ja pyöräliikenteen tyyppiratkaisut sovitaan yhdessä, ja niitä hyödynnetään suunnittelussa. Jalankulun ja pyöräliikenteen tilavaraukset otetaan huomioon kaavoituksessa. Kaavaa laadittaessa käydään keskustelua kaavoituksen ja liikennesuunnittelun välillä, erityisesti silloin, jos tilavaatimusten toteuttamisessa on haasteita. 	<ul style="list-style-type: none"> Pyöräliikenteen tavoiteverkko ja verkon suunnitteluperiaatteet on yhteisesti sovittu ja hyväksytty osana edistämishjelmaa. Samalla hyväksyttiin jalankulun ja pyöräliikenteen tyyppiratkaisut pää- ja aluereiteille. Valmistelussa olevissa asemakaavoissa on varattu riittävät katualueet ja osoitettu virkistysalueille reitit kävely ja pyöräilyverkostolle. Useissa valmistelussa olevissa asemakaavamuutoksissa katualueita on levennetty jalankulun ja pyöräliikenteen tilavarausten tarpeen vuoksi. Kaavoja valmisteltaessa on käyty keskustelua kaavoituksen ja liikennesuunnittelun kanssa.

Tavoite	Toimenpiteet	Vuosi 2023
Pyörämatkailua edistetään tavoitteellisesti	<ul style="list-style-type: none">Kirkastetaan tavoite, millaista pyörämatkailua Kangasalla halutaan kehittää.Pyörämatkailun kehittämiseksi tehdään selkeää vastuunjako kaupungin ja Business Kangasalan / Visit Kangasalan välillä.Pyörämatkailua kehitetään yhteistyössä palveluntarjoajien ja sidosryhmien kanssa. Määritellään pyörämatkailun kehittämisen osapuolet sekä kaupunkiorganisaation sisällä että palveluntarjoajien ja yhdistysten osalta.Pyörämatkailua kehitetään yhteistyössä naapurikuntien kanssa.	<ul style="list-style-type: none">Kaupunki osallistui Valkeakosken ja Akaan koolle kutsumaan pyöräilyn yhteistyöfoorumiin (Akaan ja Valkeakosken naapurikunnat, ELY-keskus).
Vapaa-ajan reitit muodostavat selkeän kokonaisuuden Kangasalla ja Tampereen seudulla	<ul style="list-style-type: none">Kartoitetaan potentiaalisimmat alueet vapaa-ajan pyöräilyn ja pyörämatkailun näkökulmasta.Määritellään ja brändätään selkeät reitit erityyppiselle pyöräilylle (maastopyöräily, maantiepyöräily, matkailureitit) sekä eri asiakasprofiileille. Reittien määrittelyssä tehdään yhteistyötä yhdistysten ja kaupungin työryhmien kanssa.Hyödynnetään hankerahoitusta reittien kartoittamisessa ja karttojen laatimisessa.	<ul style="list-style-type: none">Vt 12 Tampere – Lahti kehittämisselvitys käynnistyi vuonna 2023 ja selvityksessä on tuotu esille pyörämatkailu erityisesti Kaivannon kohdalla (Huutijärvi/ Mobilia – Vehoniemi välillä). Kehittämisselvityksessä määritellään valtatielle tarvittavat kehittämistarpeet ja parantamistoimet jatkosuunnitteluun.
Reittejä käytetään hyvässä yhteisymmärryksessä eri liikkujaryhmien kesken	<ul style="list-style-type: none">Luodaan selkeät pelisäännöt reiteille ja viestitään niistä.Toteutetaan selkeät reittimerkinnot.Tarvittaessa eriytetään eri liikkujamuodot omille reiteilleen riskipaikoissa.	<ul style="list-style-type: none">Kaupunki on täydentänyt Kirkkoharjun liikuntareitin opasteita. Kirkkoharjun maastopyöräreitin opasteet on uusittu.

Tavoite	Toimenpiteet	Vuosi 2023
Palvelut ovat saavutettavissa jalan ja pyörällä.	<ul style="list-style-type: none">Uusia palveluverkon kohteita suunnitellaan, millä kulkumuodoilla palvelun tulee olla saavutettavissa ja mitä kulkumuotoja priorisoidaan. Huomioidaan palvelun saavutettavuus jalan ja pyörällä.Arvioidaan palveluverkon muutosten vaikutukset liikkumiseen ja liikkumismahdollisuuksiin.Laajennetaan pyöräliikenteen reitistö tarkastelua pää- ja aluereittien ulkopuolelle.	<ul style="list-style-type: none">Asemakaavahankkeissa palvelujen saavutettavuus on ollut erityisenä huomiona Lamminrahkan pohjoisosassa (kaava 881), Suntinmäessä (kaava 885) ja Lentolassa (Mäkrinteentie 894).Kangasalla on useampia kouluhankkeita käynnissä, joiden rakennussuunnitteluvaiheessa otetaan liikkuminen ja liikennejärjestelyt aiempaa paremmin huomioon. Pihasuunnitelmissa kiinnitetään huomiota alueelle tulevien jalankulun ja pyöräilyn järjestelyihin, niiden turvallisuuteen sekä sujuvuuteen, että koulujen pyöräpysäköintiin (Kuhmalahti, Lamminrahka, Ruutana, Pikkolan pienten lasten yksikkö).Palveluverkon kehittämissuunnitelman päivitys käynnistyi syksyllä 2023. Painotuksena on palveluverkon tehokkuuden kehittäminen. Suunnitelmassa on toimenpide-ehdotuksia, joiden vaikutuksia arvioidaan. Vaikutuksissa huomioidaan palvelujen saavutettavuus jalan ja pyörällä.
Pyöräpysäköintimahdollisuudet ovat laadukkaat, ne on sijoitettu oikein ja pysäköintipaikkoja on riittävä määrä.	<ul style="list-style-type: none">Kaupungin uusiin palvelukohteisiin toteutetaan laadukkaita pyöräpysäköintipaikkoja riittävästi. Toteutus tehdään pyöräliikenteen suunnitteluohjeiden ja kaupungin pyöräpysäköintinormien mukaisesti.Pyöräpysäköinnin suunnittelussa otetaan huomioon erikoispyörien vaatimukset säilytystilalle ja sen turvallisuudelle.	<ul style="list-style-type: none">Kaupungin kiinteistöjen osalta eri hankkeiden yhteydessä (mm. koulut, päiväkodit) huomioidaan riittävät ja laadukkaat pyöräpysäköintiratkaisut. Esimerkiksi Lamminrahkan koululle toteutettiin jo alkuvaiheessa huomattava määrä runkolukittavia ja katettuja pyörätelineitä.Kaupungin kiinteistöjen pyöräpysäköinnin parantamiseksi laadittiin selvitys ja toimenpide-esitykset kiinteistöjen pyöräpysäköinnin parantamiseksi, selvitys valmistuu vuoden 2024 puolella.

Kangasalan kestävän ja turvallisen liikkumisen suunnitelma

- Vuonna 2023 laadittiin Tampereen kaupunkiseudun kestävän ja turvallisen liikkumisen suunnitelma, joka valmistuu vuoden 2024 alussa.
- Suunnitelmaan kuuluu kuntakohtaiset erillissuunnitelmat, jotka ohjaavat kunnissa tehtävää kestävän ja turvallisen liikkumisen edistämistyötä.
- Suunnitelma sisältää viisi tavoitekokonaisuutta.
- Jokaista asetettua tavoitetta vastaa toimenpidekokonaisuus, joita on kaikkiaan 19. Toimenpidekokonaisuudet 18 ja 19 ovat läpileikkaavia kaikkia tavoitteita koskevia, asenteisiin vaikuttamisen keinoja.
- Kestävän ja turvallisen liikkumisen suunnitelman seurantaraportointi yhdistetään kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelman raportoinnin kanssa. Kaupungin kestävän liikkumisen työryhmä raportoi vuosittain toimenpiteiden toteutumista kaupunginhallitukselle.
- Vuoden 2023 osalta seurantaraportti keskittyy kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelman raportointiin.

Kangasala

OKSALLA YLIMMÄLLÄ

Kiitos.

Etunimi Sukunimi

+358 00 0000 000

etunimi.sukunimi@kangasala.fi